

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fil.

Pályaválasztás.

A tanév végén, az iskolák kapuinak bezárásával nem szünik meg a szülők gondja, hanem megújul. És bizony kevésbé nyomja a szülő vállát az a teher, melyet az iskolai év alatt a különféle kiadások raknak rája, mint az a nagy gond, hogy minő pályára lépjen az az ifjú, a ki a középiskolát, vagy annak leg-
alább alsóbb osztályait befejezte.

Az értelmi pályákra való tódulás még mindig sokkal nagyobb nálunk, mint a minő ezeken a pályákon a becsületes megélhetés lehetősége. Proletárok minden életpályán teremnek, de annyit egy pályakör sem termel, mint a mennyit találunk az intelligens pályákon. Azt az uraskodást, melylyel a lateiner pályák az ifjút és talán még inkább a szülőt kecsgetetik, nagyon sokszor drágán kell megfizetni: egy egész élet jövőjének és boldogságának a feláldozásával.

Nem egy ok, hanem az okok egész sorozata idézi elő ifjuságunknak az ipari és kereskedelmi pályáktól való idegenkedését.

Van azonban az értelmi pályák között is egy, mely egyre árvább, elhagyottabb ezen pályák sorában és ez a *papi pálya*. Alig van az országnak olyan egy-

házmegyéje, a hol jelentékeny paphiány nem lenne észlelhető. És azok is, a kik egy-két évtized óta erre a pályára lépnek, általánosságban szólva nem hozzák magukkal azt a szellemi és erkölcsi erőt, mely az ügybuzgó lelkipásztori tevékenységnek alapfeltétele.

Már az is egy igen nagy baj, hogy a papi pálya kandidátusai túlnyomó nagy részben az alsóbb néposztályok fiaiból kerülnek ki. Az egyház minden bizonynyal a legnemesebb értelemben vett demokratizmussal nyit ajtót a papi pálya szentélyébe mindenkinek, a ki arra hivatást kapott az Istentől. A legutolsó zselérnek, koldusnak a gyermeke, ha beválik, ha jó szellemi és erkölcsi képességekkel rendelkezik, bátran kopogtathat az egyházi pálya ajtaján, az megnyílik előtte s ő ezen a pályán boldogulhat, előre mehet, felemelkedhet akár a pápai trón magasságáig.

Mindazonáltal tagadhatatlan, hogy az az egyoldalúság, a mely a papi pályára lépő ifjak életsorsában szemünk elé tárul, a pórnépből és az iparos osztályból erre a pályára menő ifjak túlnyomó nagy száma, nem eredményezhet az egyházban kedvező állapotokat. Minden pályán annál biztosabb és sikeresebb a hatáskörök ellátása, minél több társadalmi osztálynak a

gyermekei keresik fel az illető pályát. A kereskedelmet és az ipart rendkívüli módon fellendítene az, ha ezeket a pályákat az úri osztályok is jobban becsülnék, kedvelnék és élethivatásul választanák. Hasonlóképen a papi pálya is igen sokat nyerne, ha az úri középosztály nem idegenkednék tőle annyira, mint a hogyan azt tényleg észleljük.

Ha azokat az okokat keressük, melyek miatt az egyházi pálya a régi középosztály fiaira nézve egy olyan terület, a melynek határát csak kevesen közülök lépik át, megeljük azokat főképp az egyházi jogrend viszonyainak nagy rendezetlenségében.

A mily kitünően van rendezve a papi pályán, legalább nálunk Magyarországon, a kiképzés, az előkészítés, a tanulmányok végzésének folyama, úgy hogy az ifjúról a papnevelőintézetek messze menő bőkezűséggel gondoskodnak, épp oly kezdetleges, nehéz, a jelen kor viszonyaiba sehogy sem beillő az a mód, melylyel a szemináriumtól kikerült papnak meg kell kezdenie az ő életpályáját és azt azután folytatnia, néha igazán elképzelhetetlen akadályok között.

A segédlelkészeknek kiküldött papok a legnagyobb bizonytalanságnak vannak kitéve. Az ő legjogosabb érdekeiket védi-e,

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Aranylakodalom.

Vig elbeszélés.

Aki valaha Gémesfalván megfordult, egyszeriben feltűnik neki, hogy majdnem az egész falu lakossága csupa Virág-okból áll. Öreg Virág János, Kis Virág János, Parti Virág, Erős Virág, Csetlik Virág, Hirtelen Virág, Ijedt Virág, — egyszóval ilyen vagy olyan Virág nevű család lakik majd mindenik házban; alig egy-kettőben más nevezetű, mint teszem fel: Kovács, Szabó vagy Farkas.

Pedig ezelőtt 75 esztendővel még csak épen, de épen csak is egy szál Virág akadt az egész faluban; a többiek mind Kovácsok, Szabók, Farkasok voltak. Ma meg már a falu két utcája közül is az egyiket, a szebbiket úgy hívják, hogy: „Végig Virág utca.”

Annak a Virágnak, aki ezelőtt hetvenöt esztendővel idekerült: „Vizhozta” Virág Szervác a becsületes neve. Elég furcsa név. Ugy ragadt rá, hogy valahol a hegyek között megáradt a „Suhogópatak” és előntötte az egész környéket, a gémesfalvi határt is. Épen a fagyos szentek első napján, Szerváckor történt az eset. A zuha-

tag tömegviz sok mindenféle cókókot sodort, ragadott magával. Egyebek közt egy kis deszkabölcsőt is. Ebben a bölcsőben egy göndörhaju, pufók kis fiugyerek szendergett, s általában egy szál muskátli virágot szorongatott a tömzsi kezében. Nem is sejtette a kis csöppség, hogy micsodás veszedelemben forog. Azt hitte tán, hogy az édes anyja ringatja, pedig a hullámok verdestek a bölcsője oldalát. A gémesfalvi kovácsok kihalászták a vízből s felvitték a község házához. Ott adták rá a Virág Szervác nevet a tisztelendő ur tanácsára, mert hogy virág volt a kezében és Szervác napján vigyázott rá csodálatosképen a jó Isten. Na, a falubeliek még elibe ragasztották a nevéhez a „Vizhozta” szót is, mert hogy ez is igaz volt.

Emberséges emberek aztán felnevelték a kis Szervácot. Derék, szép szál legény lett belőle, munkás, szorgos ember. Mikor abba a korba került, amikor már minden jóra való legénynek lányon jár az esze, hát minden nagyobb teketóriázás nélkül megkérte a Halszemű Kovács Gergely lányát, a Verát. Oda is adták neki, pedig „egyeccen” lány volt. A napamasszonya az esküvő előtt való nap félrehívta a kamrába a fiatal vőlegényt és ott sugdosott neki a fülébe sok mindenféle jó tanácsot, hogy így-ugy jól gondját viselje ám majd

a Verának, mert az megérdemli; dolgoz is, módos is. Többek közt még ilyesformát is mondhatott neki:

— Aztán fiam Szervác, azt se feledd el, hogy a Kovácsok familiájában ős időktől fogva az a szokás járja, hogy itt minden házaspárnak csak egy gyereke születik. Több nem. Mert, hogy így mindig egy kézbe öröklődik át a vagyon.

Vizhozta Virág Szervác csak ühümgetett erre a beszédre, nem szólt egy szót sem, csak úgy magában mondta:

— Már erről kedves napamasszony inkább tán az Uristen Ő szent Felségével beszélhetne kigyelmed!...

Nohát persze aztán a lakodalom is megtörtént annak rendje és módja szerint. Az új pár fészket rakott és úgy a kilencedik hónap vége felé már várták a kis Virágot. Bizony meg is jött, hál' Istennek, jó egészségben, de — másodmagával. Biz' ott ikrek lettek! Egy fiu, egy leány.

Vizhozta Virág Szervác napamasszonya majd hanyatt esett ijedtében és — szégyenletében. Váltig csak azt hajtogatta, hogy ilyesmi a Halszemű Kovácsok familiájában még nem történt. Önáluk csak az egy gyerek-rendszer a szokás!.. De aztán később csak ő is beletörődött, mert a gyerekek nagyon kedvesek, okosak voltak és igen szépen növekedtek.

biztosítja-e valaki, ez tisztán az emberi hajlamoktól és az emberi kegyektől függ. Mily ingatag alapja ez száz és száz fiatal ember életsorsának! Ha jó helyre küldik azt a fiatal papot, akkor tűrhető lehet az élete, ámbar akkor is az önmegtagadásnak nem kis mértékére van szüksége, hogy annak a semmi jogszabály által körül nem határolt függésnek minden következményét elviselhesse.

Az egyházjog meghatározza a plebánosok kötelelességeit és jogait, szilárd, elmozdithatatlan támaszpontra helyezi állásukat. Ha nem is ilyen szilárdsággal, de mégis jogbiztonságot nyújtó módon miért ne lehetne körvonalozni azokat a kötelelességeket és jogokat is, melyek a segédlelkési és általában az összes papi állásokban működő egyházi férfiak életkörülményeit szabályozzák?

A jogviszonyok nagy rendezetlenségén kívül, az anyagi nehézségek is jelentékeny akadályát képezik annak, hogy a valamivel jobb életsorshoz szokott ifjak a papi pályára vigyék életük hajóját. Túltengő bőség egyrészt, súlyos anyagi gondok másrészt alkotják a papi pályán az egymással összeérő s mégis annyira ellentétes végleteket. Még ha fel is tételezzük, hogy az aktív működés ideje alatt minden papnak van annyija, a mennyiből nyomorúság nélkül megélhet, az öreg korról való gondoskodás már igazán inkább származhat, mint kielégítő az egyházi pályán.

Az sem utolsó baj a papi pályán, hogy az állásokért való tülekedésnek, a stréberségnek ez a pálya épp olyan tágas teret nyit, mint bármely világi pálya. Ennek pedig nem volna szabad lehetségesnek lennie. A ki *igazi hivatalserzetből* lép az Úr oltárának szolgálatába, az már oly fenkölt lelkületet, olyan szeplőtelen jellemtisztaságot visz magával oda, a melyet a stréberségnek még csak a lehetősége is kimondhatatlanul bánt, annak tényleges valósága pedig súlyosan megsebez.

Hanem úgy egy jó esztendő múlva megint új Virág-hajtás jelei mutatkoztak. Az öreg Kovácsné már ezen szörnyen felbosszankodott; arra se nézett a tulajdon lánya felé a nehéz állapotában.

A veje vitte meg neki a hirt:

— Édes anyámasszony, a Verának négy leánya született.

— Jaj, Uram Isten!

— No ne ijedjen meg Kigyelmed. Csak három.

— Csak? Borzasztó!

— Nohát megmondom az igazat: megint ikrek. De mind a kettő fiú a gazember. Olyan egészségesek, mint a vöcsök.

— Az már más. De mégis szörnyűség! Oda van a Kovács család becsülete.

— De a Virágoké most erősödik, kedves napamasszony! mondotta büszkén a veje. — Isten adta, Isten küldte a gyerekeket. Csak nem dohatom őket a patakba, mint a macskakölyköket! Szülőknék az a köteleességük, hogy gondjukat viseljék, embereket neveljenek belőlük. Ha nem születnének gyerekek, kivessze az emberiség. Én bizony nem bánom, ha tizenkét gyerekem lesz is!

Hát lett is. Nem tizenkettő, hanem tizenegy. Három elhalt belőlük, maradt tizenegy. Mind szépen felnevelődött. Segitettek az apjuknak a munkában, vagyonszerzésben. Mikor az

Nem csoda, ha ettől minden finomabb érzésű ifjú irtózik, és ha már elkerülhetetlennek tartja az állásokért való tülekedést, akkor inkább világi pályát választ magának, a hol az életnek ez a szörnyű végzete legalább olyan fájó sebet nem okoz.

Az egyházon áll orvosolni ezeket a bajokat, eszményi igyekezettel javítani a papi pálya állapotait, hogy az a jelenkor viszonyai között is vonzó erőt gyakoroljon az ifjuság azon részére, a melyet életsorsa jobb rendhez, jobb módhoz szoktatott, neveltsége, gondossága pedig az életsors nagyobb biztosítására serkent.

Vármegyei közgyűlés.

Nyitrávármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 20-án tartotta az évi tavaszi rendes közgyűlést *Crausz István* főispán elnöklété alatt.

A közgyűlés gyér látogatottságnak örvendett, de megjelentek rajta a munkapárt korifeusai, a kik közül egyesek hosszabb vizontlátás után üdvözölték egymást a közgyűlési teremben. A vármegye arisztokraciája teljesen távol maradt, úgyszintén abszontálta magát a függetlenségi párt. Nyitramegye másik ellenzéki pártja, a néppárt, ezen a közgyűlésen az új helyzet kiismerésére pontosította össze a figyelmét és értékes tanulságokat gyűjtött össze, melyek a jövőre nézve tájékoztató szempontokat szolgáltathatnak.

Mindenekelőtt láttuk, hogy a volt alkotmánypártiak vagy egyáltalában nem tartanak a jelenlegi kormánypárttal, vagy pedig olyan hideg a viszony köztük és a munkapárt között, hogy a legkönnyebben meglehet fagyni mellette még júniusban is. Történetesen éppen hűvös nap volt 20-án s ezzel az időjárás is rányomta a szignatúrát arra a helyzetre, mely Nyitramegyében az intranzigens és transigáló liberálisok között keletkezett.

Másodszor azt tapasztaltuk, hogy az ószabadelvűségnek az az alacsony szintjén álló, méltánytalan és igazságtalan erkölcsi felfogása, a melynél fogva azokat a körzeteket, a melyek nem esküsznek a szabadelvűségre és nem hajlandók húzni a kormány igáját, kizárják a törvényhatósági gyámolításnak minden jótéteményéből, újra uralkodóvá lett a vármegyeében. Élénken illusztrálja ezt az a közgyűlési állásfoglalás és határozat, amely módot tudott találni arra, hogy az

idejük eljött, megházasodtak, fészket raktak. Azoknak is születtek gyerekeik jó számosan. Gyarapodott, szaporodott a Virág familia. A Kovácsok, Szabók, Farkasok pedig az ő egy gyerek rendszerükkel évek során lassankint kipusztultak a faluból. Birtokaik a Virágok kezére kerültek. Már lányt se kaptak a maguk falujából, máshonét házasodtak.

Az öreg Virág úgy hetven esztendő kora felé elhatározta, hogy megüli az aranylakodalmát. Meg is ülte. Országgraszoló fényes ünnepség volt az Gémesfalván. Ott volt a fél vármegye, főispán, alispán, mind, aki csak ősmerte az öreg Virágot. A főispán ur még arany keresztet is hozott neki a király Ó Felsegétől. Persze nagy lakoma is volt az öreg szántóvető tiszteletére, ahol őt sok szép beszéddel, felköszöntővel ünnepelték. Mindezekre ő imígyen válaszolt:

Hát tisztelt vendégsereg, köszönöm, hogy most idegyülekeztek erre az én ünnepnapomra. Isten Ó Szent Felsege hosszú szép időt engedett érnem az én szeretett életpárommal. Áldassék érte az ő szent neve. Én most már nyugodtan halok meg. Büszkén tekintek nagy nemzetségre, melyet én alapítottam. Az én nevem már fennmarad örökre, és lesz aki virágot ültessen a sírhalmomra. Fiaim, akik már maguk is élemedett

ökörítói tűzkárosultaknak 500 korona segély nyújtassék, míg a *rudói tűzkárosultak* számára már egy fillért sem tudott kiszorítani, mert nem is akart. Nagyon humánus dolognak tartjuk az ökörítói szerencsétlenek segélyezését, de épp olyan szűkkeblűségnek, rideg pártszempontok által sugalmazott eljárásnak kell minősítenünk a vármegye egyik szegény községe kérelmének az elutasítását. Persze Nyitrárudó a zsámbokrétai kerülethez tartozik, az pedig néppárti.

Tapasztaltuk a közgyűlésen harmadszor azt is, hogy a főispán, mihelyt az a „veszély“ kezdte őt fenyegetni, hogy a közgyűlés esetleg neki nem tetsző határozatot hozna, belekeveredik a vitába és nemcsak felvilágosításkép mond egyet-mást, hanem valósággal disputál, érvel az ellenkező álláspont mellett és természetesen hangulatot kelt, vagy jobban mondva a saját nézetét tukmálja rá arra a többségre, amelynek egyetlen erénye a felsőbbség előtt való meghódolás.

Részletes tudósításunk a következő:

Országos ügyek.

A törvényhatósági közgyűlés felir a képviselőházhoz a parlament munkaképességének helyreállításáért, amint aziránt Selmező- és Belabánya városok a törvényhatóságot megkeresték.

Elítéli a közgyűlés a március 21-iki parlamenti tettlegességet és részvétét fejezi ki a kormánynak, melyet ez a részvét aligha fog valami nagyon megvigasztalni, mert a dolgot az ország már el is felejtette s Khuen és társainak a sebei sem sajognak többé. Kap azonban a kormány nemsokára új sebeket, de persze nem részfedelet tartatartóktól, hanem az ellenzéki kritikától. Majd meglátjuk minő részvétet fog akkor Nyitramegye a kormány iránt nyilvánítani.

A választói jogra nézve — Turóc és Udvarhely megyék átirata kapcsán — a közgyűlés határozata épp olyan semmitmondó, mint a minő a kormánynak is erre vonatkozó programja. A vármegye a magyar állameszme érvényesítését feltétlenül akarja a választójogi törvényben biztosítani. — Ezt már százszor hallottuk, de nem vagyunk tőle okosabbak, mert hiszen a magyar állameszmet utóvégre a mai választási törvény is biztosítja s azért ez a törvény mégis alapjában véve rossz, gátja azoknak a népjogoknak, a melyeknek kiterjesztését éppen a nemzeti érdekek és javak fejlesztése követeli.

Az alispáni jelentés.

Érdekes és tanulságos vitát keltett az alispáni jelentés általános részének tárgyalásánál *Jánoky-Madocsányi Gyula* törv. biz. tag felszólá-

emberek és unokáim, dedunokáim, akik most itt nagy számmal körültem vannak, bizonyára megörzik hosszú ideig az én emlékezetemet. Én csak azt kívánom tőlük, hogy hű fiaii legyenek ennek a magyar hazának! — Most pedig hadd szóljon a muzsika, járjuk el megegyszer a kállai kettőst. Táncközben tréfásan mondogatta oda a feleségének.

Anyjukom, anyjukom meg ne halj valahogy előttem, mert nem állok jól érte, hogy újra meg nem házasodom. Na tudod csak azért, hogy ha már csak 11 élő gyerekünk maradt: hát megszülethessék a tizenkettedik is...

Sziporka.

Amerikai cseléd.

— Miért akar elmenni Terus, hiszen én mindig jól bántam magával.

— Azért, mert már három udvarlómát bemutatam a mióta itt vagyok és egyiket sem hívták meg vacsorára...

Vendéglőben.

Pincér: Mit tetszik parancsolni?

Vendég: Friss levegőt — és csak azután ebédelek.

lása, aki egyes közigazgatási közegeknek a privigei választásnál elkövetett visszaéléseit tette szövé.

Jánoky-Madocsányi Gyula nyugodt és előkelő hangon beszélt s a Ny. Szemle cikksorozata alapján konkrét vádakhoz hozott fel egyes községi jegyzők ellen. A szónok igazságos felfogását és szigorú tárgyilagosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az a kijelentése, hogy a sajtóban említett eseteket nem veszi *tényeknek*, nem veszi bizonyítékoknak s éppen azért vizsgálatnak a megindítását kéri az alispántól, hogy kitűnjék, mennyiben vétkesek a megvádolt közigazgatási közegek azokban a visszaélésekben, a melyek nekik tulajdonítottak. Ha a vizsgálat kideríti az ártatlanságukat, akkor indítsanak sajtópert a Ny. Szemle ellen, ha azonban a vádak bebizonyulnak, akkor tegye az alispán folyamatba ellenők a megtorló eljárást.

A munkapárt feszengett a súlyos tartalmú beszéd alatt, azután elővette régi fegyverét, a lezúgást. Hogy így fog tenni, azt előre tudtuk és azzal is tisztában voltunk, hogy az indítványt le fogja szavazni, mert akiknek volt lelkiismeretük a privigei jogtiprások elkövetésére, vagy helyeslésére, azoknak *nem lehet lelkiismeretük* ahoz, hogy az igazság kiderítését támogassák. Egy és ugyanaz a lelkiismeret nem bírja meg a sötétséget és a világosságot, hanem csak vagy az egyiket, vagy a másikat.

Van azonban Jánoky-Madocsányi Gyula felszólalásának egy nagy eredménye s ez az, hogy megnyilatkozására bírta Crausz István főispánt, aki a következőket mondotta:

A privigei járásban illetőleg kerületben az állapotok körülbelül 10 év óta abnormisok. A nép hangulata a hatóságokkal szemben ott annyira ellenséges, a tisztviselők tekintélye ott annyira kisebbittetik, az irántok való ellenszenv, sőt ellenségeskedés ott oly nagy mérveket öltött, hogy csak természetes, ha a hatósági közegek ott más állapotokat akarnak teremteni.

A kerület hivatalos közegei az ellenők megnyilvánuló tiszteletlenség és engedetlenség okát abban az *dramatban* látják, amely a kerület népet magával sodorja (vagyis a választópolgárok néppárti érzületében és a néppárti mozgalomban).

A néppárt a kerületben a legnagyobb fokú terrorizmust fejtette ki és ő — t. i. a főispán — már gyűjti a hivatalos adatokat, a melyekből napnál világosabban ki fog tűnni, hogy a kerület minden bajának az ottani néppárt az oka.

Nagy önmérsékletre van szüksége a szónak és a tollnak, midőn ezeket a főispáni kijelentéseket leközi. Soha még nem bocsátottak világág egy elnöki székéből bántóbb, szemetszűrőbb valótlanságokat.

A főispán egyetlen egy állítását sem bizonyította, minthogy azonban a bizonyítást kilátásba helyezte, felhívjuk őt mint férfit és mint nagy általánosságban becsületesebb tartott embert, bizonyítsa be, amit állított, mert különben vagy azt leszünk kénytelenek mondani róla, hogy tudva és akarva állított valótlan dolgokat; vagy pedig olyan alaptalan és felületes információ után indult, a minővel lelkiismeretes embernek megelégednie nem szabad.

A privigei kerületben minden bizonynyal iszonyúan abnormis állapotok uralkodnak, ezeket azonban a liberálisok hallatlan jogtiprásai és visszaélései okozták.

És minő reugeteg képtelenség és könnyelműség megkockáztatni egy olyan állítást, hogy a privigei kerületben a közigazgatási közegek más állapotokat akarnak teremteni! No akkor ugyan jó és alkalmas eszközöket választottak céljuk elérésére! Ki hiszi el a főispánnak azt, hogy a kerületben a legutóbbi választás után emelkedni fog a közigazgatás tekintélye, növekedni fog a hatósági közegek iránti tisztelet és becsülés, bé-

kés állapotok következnek be s a szolgabírákat és a jegyzőket tenyerükön fogja hordozni a nép?

Ilyeneket lehet állítani, de az élet az ilyen lehetetlenségeket be nem veszi. S józan fej sem.

Hogyan választanak Nyitra megyében?

V.

A privigei választás.

Crausz István főispán a f. hó 20-án tartott törvényhatósági közgyűlésen azt a kijelentést tette, hogy a privigei kerületben már körülbelül 10 év óta abnormis állapotok uralkodnak.

Oda módosítva a főispán kijelentését, hogy a koalíciós kormány alatt teljesen nyugodt, békés viszonyok voltak a privigei választó-kerületben — a miről az egész kerület bizonyosságot tehet — és hogy az abnormis közállapotok csak időközönként, az egyes képviselő-választások alatt keletkeztek, az alábbi cikkben megadjuk a választás arra a kérdésre, hogy mi idézte elő az említett kerületben, az állapotok rendjének a főispán által felpanaszolt megzavarását.

A privigei kerület, a legrégebbi néppárti kerületek közé tartozik. Olyan régi, mint maga a párt. Az egyházpolitikai viták nem maradtak hatással a tiszta katolikus vallású kerületben. Hozzá járult a néppárti elvek terjedéséhez és a katolikus öntudat fölébresztéséhez az akkor nagyon élénken szerkesztett „Krest’an”. De még maradandóbb nyomot hagyott és még jobban föllekesítette a kerület népet a Privigyén tartott néppárti gyűlés, melyen gróf Zichy Nándor, Rakovszky István, Zmeskal Zoltán, Zelenyák János, Bonitz Ferenc és Juriss Mihály fejtegették az ifjú néppárt programját.

A nép sűrű rajokban töltötte meg a tágas piacot és lelkesedéssel hallgatta a szónokokat. Hisz eddig senki sem törődött vele, senki sem adta tudtára, hogy ő is szabad polgára a hazának és hogy neki is vannak jogai. Senki sem oktatta ki, hogy ezen jogait csak úgy tarthatja meg és értékesítheti a maga hasznára, ha öntudatra ébred, és ha összetart. És a nép megfogadta a jó tanácsot, szakított a multtal, mely oly sivár volt és szervezkedni kezdett. A lelkesedés a néppárt mellett oly nagy volt, hogy az 1896. évi Bánffy-féle választásoknál Juriss Mihály néppárti jelölt 560 szótöbbséggel győzte le Sporzon Ernőt.

1901-ben, még vége sem volt a ciklusnak, már is mozgolódni kezdtek a nyughatatlan és a népet gyűlölköző liberálisok Filberger Gyula az akkori főbíró vezérlete alatt. Egy májusi vasárnapra összehívték a kerület választóit a Freiberg-féle vendéglő udvarára, ahol Rudnay László magyar, Gregor Imre jegyző tót nyelven ajánlották Markhot Aladárt a privigei kerület képviselő-jelöltjévé, mint aki legjobban fogja a kerület érdekeit képviselni. A nép nagyot nézett e név hallatára, mert Markhot Aladárt magok az ajánlók sem ismerték. Mindegy. A nép enni inni kapott és azzal a tudattal távozott a cifra jelölésről, hogy Markhotot megbuktatja.

E közben július 1-én meghalt Juriss Mihály és így időszaki választás lett a privigei kerületben elrendelve. Miután alkalmas néppárti jelölt a kerületben nem akadt, a központ *Ernszt* Sándort küldte ki a kerületbe és Ernszt kemény tusa után, *Bresztyenszky* Kálmán segítségével legyőzte Markhot Aladárt. Szép választás volt az és örökké emlékezetes marad. Hiábavaló volt a vesztegetés, a sok zaklatás és a Pálffy-uradalom tisztjeinek szemérmetlen korteskedése. Ernszt Sándor 140 szótöbbséggel győzött. Gyürky Géza az akkori választási elnök pártatlanul és lelkiismeretesen töltötte be elnöki tisztjét, mert Széll Kálmán akkori miniszterelnök szigorúan elrendelte, hogy a választási eljárás törvényes legyen. Ha Csemez István is úgy vezette volna a választást, akkor őt is jó emlékezetben tartanák a privigei kerületben, mint tartják Gyürky Gézát, most azonban átkozzák Csemezt a jogaiktól fosztott választók és mindazokat, akik Privigyén ez évi június 1-én nyíltan bebizonyították, hogy Magyarországon minden törvénytelen meg van engedve a választási elnököknek, mert ők a végrehajtói a felsőbb akaratnak.

Ernszt Sándor az 1901. évi őszi választásoknál egyhangulag lett megválasztva. A kerület oly kitűnően volt szervezve, a nép oly erősen tartott össze, hogy lelkesedésén megtört a liberálisok próbálkozása, kik aztán szegényen visszavonultak.

Azután következett a Csillaghy-Bresztyenszky féle választás Csemniczky Géza elnöke alatt. Csunya, piszkos választás volt, akárcsak az ez évi. Sok pénzt költött a kormány az itatásra és a lélekvásárlásra, hanem többséget behozni nem tudott. No, Csemniczky többség nélkül is győzött. Igen, ő és nem Csillaghy. Szaradjon a lelken az a 150 Bresztyenszky-párti szavazó, akiket elutasított. A néppárt petícióval támadta meg a piszkos választást. A vizsgálat hónapokig tartott és napfényre került minden törvénytelen, de elégtételt még sem kapott a néppárt, mert időközben kormányváltás történt. Darabont világ köszöntött be, mely Csillaghyt kormánybiztossághoz juttatta. Meg kellett őt jutalmazni kitűnő érdemeiért és azért, hogy „legyőzte” a néppártot a privigei kerületben.

A petíció tárgyalására sem kerülhetett a sor, mert időközben az országgyűlést feloszlatták. Egyedüli elégtétele a nemtelen eszközökkel elnyomott néppártnak az volt, hogy mikor Bresztyenszky Kálmánt, aki 1906-ban egyhangulag választotta meg a kerület képviselőjévé, az általa megbélyegzett választás-rendezők perrel támadták meg, a képviselőház megtagadta a képviselő mentelmi jogának felfüggesztését.

Csemezt és társait is így kellene meglecsejtelni, de hát a mostani parlamenti többség, melynek egyik díszje Rudnay Alajos és a melyet úgy tereltek össze, mint azt a privigei választáson láttuk, még talán meg is jutalmazza őket. Hogy nem aggódnak a petíció miatt, gyanítjuk azokból a megjegyzésekből, melyeket a privigei liberálisok, akik segédkeztek a választásnál, fennhangosan hangoztatnak: hogy a Kúria el fogja vetni a petíciót, vagy ha nem is veti el, nyújtani fogja a vizsgálatot a jövő választásokig és így Rudnaynak megmarad a mandátum és az elnökök segítő-társaikkal együtt mentve lesznek.

Ez a frivol reménykedés rávall az ő erkölcsökre, mi azonban bízunk a Kuria pártatlanságában. Az az igazság, hogy a gonosztevők bűnhődjenek. *Krónikás.*

Ujdonságok.

A király 80. születésnapja.

A folyó hó 20-án tartott törvényhatósági közgyűlésnek egyetlen egy lélekemelő mozzanata volt, s ez az a határozat, melyet a törvényhatósági bizottság a király 80-ik születésnapjának megünneplésére vonatkozólag hozott.

Kimondotta ugyanis Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsága, hogy a nevezetes évfordulót illő fényvel fogja megülni. E végből egy 25 tagú bizottságot küldött ki, melynek feladata lesz az ünnepi programot kidolgozni s azt a jövő hónapban tartandó rendkívüli közgyűlés elé terjeszteni.

A bizottság elnökévé a közgyűlés egyhangulag dr. *Baththyány* Vilmos gróf püspököt választotta meg.

Nincs olyan rétege a vármegyének, mely nem sietne a leglojálisabb érzelmekkel hódolni a magyar szent korona viselőjének, az apostoli királyi Felsőnek, de érezzük már most is, hogy csak azoknak a hódolata lesz lelkes és igazán szívből jövő, a kik a királyban nem csak a legfőbb hatalom birtokosát, hanem a nép és a nemzet élet-törzsét is tisztelik, s tőle a keresztény és nemzeti érdekek támogatását és a népjogok oltalmát várják.

Kinevezések. A főispán a f. h. 20-án tartott tavaszi rendes közgyűlésen dr. *Pongrácz* Géza galgóczi közjegyzőt, *Riszner* Károly és dr. *Szegő* Zsiga nyitrai ügyvédek t. vármegyei fő-ügyészekké;

dr. *Radocza* Tibor és *Vermes* Artur szolgabírákat t. főszolgabírákká;

ifj. *Lakics* István és *Boros* Elemér közigazgatási gyakornokokat t. szolgabírákká;

dr. *Markovics* Lászlót díjtalan közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

Papszentelés. A nyitrai egyházmegyének a budapesti központi papnevelőintézetben végzett IV. éves hittanhallgatóit névszerint Heródek Ferenc és Kundlák István klerikusokat gróf *Baththyány* Vilmos dr. püspök és apostoli adminisztrátor f. hó 29-én subdiakonussokká, július hó 1-én diakonussokká, 3-án pedig áldozópapokká szenteli fel Mocsonokon, a püspöki kastély kápolnájában.

Az esztergomi egyházmegyéből. Molnár Iván bányászati plebános f. hó 14-én tette le Rajner Lajos dr. püspök és alt. érseki helynök kezébe a plebánosi esküt. A szertartásnál Haliczky Béla főszentszéki jegyző segédkezett a vikáriusnak.

Ronchetti Elek rohoi adminisztrátor f. é. július hó 1-től nyugdíjaztatott.

Primicia. Vasák József esztergom egyházmegyei újművésze július hó 3-án tartja első szentmiséjét Nyitrán az irlalmas nővérek templomában Kúteaszter István apátkanonok manuduktorsága mellett.

Uj udvari tanácsos. A király Vitorisz Miklós földbirtokosnak a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

Vitorisz Miklós az ó-szabadelyűek és Crausz István főispánok a jelöltje volt a legutóbb lezajlott képviselőválasztások alatt a vágyhelyi kerületben. Nagy népszerűsége miatt azonban nem volt megválasztható. A kerület Markhot Aladár dr. körül csoportosult, a kit a néppárt is támogatott, mert a megválasztását úgy az országos politika, mint a kerület érdekei szempontjából is előnyösebbnek tartotta. A főispánt szörnyen bántotta a dolog, de semmit sem tehetett ellene, a visszautasított jelölt sebére azonban siettek tapaszt ragasztani.

Vitorisznak persze kedvesebb lett volna a képviselőség és Crausz István is szívesebben eszközölte volna ki az udvari tanácsosságot — dr. Markhot Aladárnak.

Évzárás a nyitrai papnevelőintézetben. A nyitrai nagyobb papnevelőintézetben f. hó 21-én értek véget a vizsgálatok s a fiatal leviták még az nap mentek széjjel, hogy szüleik körében kipihenjek az iskolai év fáradalmait.

Az intézet Magyar Egyházirodalmi Iskolája f. hó 12-én tartotta évzáró közgyűlését, melyen dr. Franciscy Lajos az Iskola igazgatója az irodalmi pályaművekről tett jelentést s kiosztotta a pályadíjakat. A sikerrel megpályázott tételek voltak: 1. Fejtessenek ki azok a feladatok, melyeket a papnak a jelenkori lelkipásztori tevékenységben a hitélet állandó ápolása mellett szem előtt kell tartania. 2. Magyarán fordítsa meg a szentírás és a hagyomány közötti viszonyt. 3. Fejtessenek ki assisi Szent Ferenc fellépésének társadalmi jelentőségét. 4. Tartassék kimerítő szóbeli előadás hitelszövetkezetek az alakításáról. 5. Szóbeli ismertető előadás kívánatik a patronage-tevékenység ágairól. 6. Mondassék szent beszéd a mértékletességről, tekintettel az alkoholizmusra.

Pályadíjat nyertek: Martiss Zsigmond, Rektory Gyula, Marszina Alajos, Zlamal István, Szluzgeny Sebestyén, Bartacsek Ferenc, Ribárik Ferenc, Domcsék István, Bresztyenszky Viktor, Úrge József, Smotlák Antal.

Pályá-illetőleg jutalomdíjak gyanánt kiosztott 7 db. cs. és kir. arany és 80 korona, úgyszintén számos szép könyv. A díjak kiosztása kapcsán az Iskola igazgatója hálás szavakkal emlékezett meg dr. Csippék Sándor apátkanonokról, a ki ismert nagylelkűségével minden évben támogatja az Iskolát s a lefolyt tanévben is 40 koronát kegyes volt adományozni a legszorgalmasabb tagok jutalmazására; továbbá dr. Bartossik Antal kanonok, szeminaryumi rektorral, a ki azzal a szíves jóindulattal, melylyel a szeminaryumi ifjúság iránt viseltetik, ugyancsak 40 koronát juttatott az igazgató kezébe pályadíjakra.

Az Iskola tisztviselői kara a jövő 1910/11-ik évre a következőképp alakult meg: Elnök Martiss Zsigmond. Főjegyző Domcsék István. Pénztáros Ribárik Ferenc. Könyvtáros Bartacsek Ferenc. A többi állások a jövő tanév elején fogják betölteni.

Meghívó. A nyitrai keresztény szociális egyesület június 26-án d. u. 3 órakor az összes pártoló és rendes tagok részvételével nagygyűlést tart.

Az ipartestület jubileuma. A nyitrai városi ipartestület 1910. évi július hó 3-án (vasárnap) tartja 25 éves fennállásának jubileumát, mely alkalommal egyttal az elaggott iparosok alapja javára a nyitrai sörgyár kerthelyiségében nagyszabású nyári mulatságot rendez. Az ünnepély sorrendje: D. e. 9 órakor gyülekezés a városi nagyszabású nagyteremben. 9³⁰ órakor felvonulás a kegyesrendiek templomába megállapított sorrendben. 10 órakor ünnepélyes szent mise. 11 órakor díszközgyűlés a városi nagyszabású nagyteremben. Ünnepi beszéd tartja Gyürky Ferenc v. főjegyző, mint iparhatósági biztos. Jelentés az ipartestület 25 éves működéséről. Felolvassa Massányi József az

ipartestület jegyzője. D. u. 1 órakor társas ebéd a nyitrai sörkertben (ebéd alatt katona zene). Délután 5 órakor a 71-ik cs. és kir. gyalogezred zenekarának hangversenye. Díjkuglizás négy értékes díjjal. Szépségverseny. Különböző szórakoztató mutatványok. Cabaret, tartja a nyitrai kath. legényegylet. — Este 10 órakor tánc az e célra újonnan elkészített táncteremben. Szíves tudomásul: Belépődíj személyjegy 1 kor. 20 f. Családjegy (3 személyre) 3 kor. A társas ebédre szóló jegy 4 kor. Belépő jegyek előre válthatók Huszár István, Verebely Géza, Sáfár József és Taussig Ignác urak üzleteiben. A mulatság kedvezőtlen idő esetén is megtartatik, mert a rendezőség elegendő fedett helyről gondoskodott. Felülfizetések hálás köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Jótékonyági ünnepély Nyitrán a krassószőrénymegyei árvizkarsultak javára. A fővárosi sajtó leírásából immár egész borzalmaságában ismeretes az a katasztrófa, amely Krassószőrénymegye különben is nyomorgó népét sújtotta. A várm. alispánjához most érkezett le a belügyminiszter rendelete, amelyben a vármegye közönségét arra kéri, hogy az árvizkarsultak leírhatatlan nyomorának enyhítésére a maga részéről is segédkezést nyújtson. A segítő akció szervezése céljából legközelebb hölgy-bizottság alakul. Valószínű, hogy a vármegyei ház földszinti helyiségeiben és parkirozott udvarán nagy esti ünnepély fog rendezettni, melynek anyagi és erkölcsi sikerét a nyitrai közönség minden nemes és humánus eszme iránt fogékony lelkiülete eleve biztosítja.

Zarándoklat Lourdesba. Dr. Kohl Medard püspök, dr. Nemes Antal praelatus budavari plebános és Gaibl Sándor pozsonyi apátkanonok személyes részvételével és lelki vezérlete alatt Schweiz legszebb pontjainak érintésével f. évi július hó 26-án zarándoklat indul Lourdesba. Jelenkezéseket már csak július hó 5-éig fogad el Gaibl Sándor apátkanonok (Pozsony, Káptalan-utca 3.) ugyanott programmok is kaphatók.

Záró ünnepély. A nyitrai izr. népiskola tanítótestülete a tanítézet dísztermében 1910. évi június hó 26-án délelőtt záró-ünnepélyt rendez. Kezdeté 11 órakor. Belépődíj az ifjúsági könyvtár javára 50 fillér.

Hitelszövetkezeti közgyűlés. A nyitrai ker. szociális Hitelszövetkezet június 19-én a tagok nagyszámú jelenlétével rendkívüli közgyűlést tartott. Az igazg. elnök az üzleti felév szép eredményét ismertette a részvényesekkel. A szövetkezetnek 602 részvénye van 10,000 korona befizetett összeggel s június végén tiszta jövedelme 500 koronán felül van. A szövetkezet lassan, de biztos alapon halad azon célhoz, hogy az iparos és munkásosztály leghasznosabb intézménye legyen. Végül indítványt tett a hátrálékosok törleséről. Mire a közgyűlés 1910. dec. 31-ét tűzte ki határidőül, indítványozta továbbá, hogy a szövetkezet betéteket is elfogadjon 4% kamatra tagjaitól, mit a közgyűlés szintén elfogadott. — Sulgan András az iparos és munkásosztály életviszonyai közt rendkívül hasznos hitelszövetkezet pártolásáról beszélt a jelen voltak élénk érdeklődéssel kísérve. — Varga István indítványának, mely szerint minden tag kapja meg a szövetkezet alapszabályait, elfogadása után, elnök a közgyűlést berekesztette.

Lourdes-i kápolna a munkástelepen. A Máriahegy alján épülő szociális telepnek főutcája az Erzsébet uttól a szarkahegyi bejáráig vezet sugár-út. A vége táján, hol a Nyitra folyó s a meredek szikla közé szorult az út s festői kilátást nyújt a város panorámája a zohori erdők háttérével, egy természetalkotta barlang van. A telepbizottság lourdes-i szobor helyéül szánta a barlangot, mely az út mélyítésével közel két méternyi emelkedést s az előtte őrösen hagyott szépen kifésíthető s a folyóig terjedő térrel nagyon alkalmasnak ígérkezik arra, hogy városunk Mária-tiszteelő közönsége, mint azt pl. a pozsonyiak tehetik, a szabad természet lombdús és virágillatos kies helyen végezze májusi ajtatosságát. A kápolna tervezetével Juhari Károly festő van megbízva s a jövő májusig kell elkészülnie. Ez időre a két főutat átfogó, s a sziklába vágott keresztút is elkészül, hogy a Máriahegyre zarándokló a telep főútján a barlanghoz s innét közvetlen a templomba juthassanak. Májusra van kitűzve a telep felavatása is, ha csak a város nem akadékoskodik tovább is, mely a teleppel kapcsolatos réges-régen beterjesztett s ismételtén megszüretett ügyekből, mintha a fizetésjavítás miatt minden másról megfeledkezett volna, csak annyit határozott el „le-

gyen viláosság* éjjen a telepen is néhány gázlámpa. A város közönsége azonban, mely a város, egyenetlen utcák dacára sűrűn látogatja a telepet, élénk érdeklődést tanúsít a kápolna iránt is. Mintha csak szívből vették volna a szobor-eszmét, be sem várva a bizottság felhívását, maga kezdte meg a gyűjtést. N. N. 100 kor., egy másik névtelen 30 koronát tett le a szobor céljaira. Hálás köszönetet mondva a lelkes kezdeményezésért, most már a telepbizottság nevében kérem városunk Mária-tiszteelő közönségét, hogy a létesítendő kápolnára szánt adományait Kottosovszky Alajos úrhoz, vagy a Nyitrai Megyei Szemléhez beküldeni szíveskedjék, hol azok köszönettel nyugtáztatnak. 1910. június 24-én. Dr. Kaszala János.

A szociáldemokraták szövetségei. Az „Általános választójogi liga“ Nyitrai fiókjának megalakítása céljából néhány tagból álló rendező-bizottság polgári nagygyűlést hirdetett a nyitrai Schiller-kertbe. A szónokokat a budapesti szociáldemokrata párt bocsátotta a bizottság rendelkezésére, kik a vasárnap déli vonattal érkeztek Nyitrára. És hogy a vendégek méltó fogadtatásban részesüljenek, arról a helybeli szociáldemokrata munkások gondoskodtak. A szónokok Ronchetti Oszkár kéményseprő mester házában voltak hivatalosak ebédre. A nagygyűlés délután 3 órakor vette kezdetét nagyobbára a demokrata munkások és kereskedelmi alkalmazottak és néhány kíváncsi polgár jelenlétében. A gyűlést Ronchetti Oszkár nyitotta meg és felkérte dr. Jászi Oszkár beszédének elmondására. A szónok a jelenlegi rossz választótörvényről beszélt, ostromozva a hatóságok túlkapasait, visszaéléseit. Majd áttért az általános titkos választójogra és annak mielőbbi behozatalát sürgeti, hogy az alkotmány sáncából kirekesztett népmilliók is képviselőket nyerjenek a parlamentben. Beszélt még a nemzetiségi kérdésről is, hiszen nemzetiségek lakta vidéken vagyunk. Utána dr. Rónai Zoltán beszélt a rossz közállapotokról, a papi és mágnes vagyon felosztásáról stb. többkevesebb sikerrel. A harmadik szónok, Buchinger Manó, kifejtette, hogy az ált. választójog a szociáldemokraták már évtizedek óta küzdenek, és az általános választójog behozatala képezi a demokrata pártprogramjának egyik sarkalatos pontját. Igen melegen üdvözi a polgárságot és buzdítja, hogy a szociáldemokraták pártprogramjának ezen pontját diadalra juttatni segítse. Ezután a tisztikar választása következett. Elnök: Ronchetti Oszkár lett. A közgyűlés esti 6 óráig tartott. Így hát a nyitrai szociáldemokraták szövetségeket nyertek a nyitrai választó-polgárok sorából. — Csak aztán meg ne bánják a nagy barátkozást, mert a kik nálunk a szociáldemokrata mozgalmat vezetik, azoknak nincs vesztési valójuk, azok a mozgalomból kitűnő üzletet csinálnak, ellenben a nyitrai polgárságnak hazafias elemei csak veszíthetnek a gyanus szövetkezés folytán, mert nekik még vannak olyan eszméik, olyan törekvéseik, melyeknek ők magok is értéket tulajdonítanak. A választójogi reformot a szociáldemokraták nélkül is meg lehet csinálni.

A gróf Apponyi-család sirboltja. A nagyapponyi gróf Apponyi-család a plébániái templom mellett sirboltját kibővítve pazar fényvel renováltatta. A kriptá tervrajzát Dvorák Ede fővárosi építész-mérnök készítette, mely után a munkát Rajnoha nagytapolcsányi építész végeztette. A barokk stílus, izéles kivitelű építmény minden részében remekmű. Belseje egy egészét képező gyöngy conglomerát munka, melyben a koporsók elhelyezése a kegyeletnek igemegfelelőbb. A kriptá előfalan egy hatalmas méretű fekete márványtábla arany betűi tudatják az olvasóval, hogy ezen építményt a felejthetetlen halott: Gróf Apponyi Lajos emlékének devoveálták a bánkodó özvegy és a családtagok.

A nyitrai irlalmas nővérek templomának jubileumi megújítására eszközölt gyűjtés a közönség nagylelkű áldozatkészsége folytán olyan mervéket öltött, amelyek remélni engedik, hogy a templom felekesítését méltóvá lehet tenni nagy úrt betöltő istentiszteleti rendeltetéséhez és az ünnepi alkalomhoz. Az újabb adományok a következők:

Verebely G.-né gyűjtése:	210 korona.
Rajnoha M.-né	30 „
Birkhofer C.	10 „
Tivadar V.	10 „
Fojtik E.	7-82 „

Bartacsek család 10 kor., N. N. 10 kor., Várszeghy S. 6 kor., Ttrdy P. 2 korona.

Jelen kimutatásunk szerint 295-82 korona. Hozzáadva a lapunk június 19-iki számában kimutatott 4604-62 koronához, lesz főösszeg 4900-44 korona. — Isten fizesse meg! (Folyt. köv.)

Kongregációi értekezlet. A Regnum Marianum-Egyesület júl. hó 2-án d. e. 9 órakor tartja meg Budapesten (VII. Damjanich-u. 50. sz.) Majláth G. Károly erdélyi püspök elnöklése alatt a IX. Országos Mária-Kongregációi értekezletet. Targyisorozat: 1. Az életelvek kialakításának lélektana. Előadó: Szuszai Antal plébános (Dobsina). 2. A kegyelmi élet természetes alapjai. Előadó: Hanauer István dr. lelkiigazgató (Budapest). — 3. A kegyelmi élet társadalmi föltételei. Előadó: Jehlicska Ferenc dr. egy. m. tanár (Budapest). 4. A gyakori szentáldozás és az életpszichológia. Izsóf Alajos e című előadásának megbeszélése, melyet a májusi papi eucharisztikus értekezleten tartott. 5. Indítványok. (Az indítványok június 30 ig küldendők el a R. M. címére.)

Uj jéggyár. F. hó 17-én lett üzembe helyezve a póstyéni Royal-szálló udvarán épült új jéggyár. A gyár, mely az idei nyár jégszúke mellett hygienikus szempontból is nagyjelentőségű, napi 30 métermázsa műjég előállítására van berendezve.

Tanítógyűlés. A vágujhelyi, póstyéni és galgóczi járás népnevelői f. hó 17-én a póstyéni állami iskolában gyűlést tartottak, melyen az újabb nevelési és tanítási módszerek lettek megvitatva. A gyűlésen megjelent Szabó Béla Nyitrávámegyei tanfelügyelője, valamint a vidék papsága is szép számban. A gyűlést bankett követte a „Zöldfa“ éttermében, melyen a kerület képviselője dr. Fodor Kálmán közeg. tanács. és Machovics János főszolgabíró is résztvettek.

Petíciók a trencsénmegyei választások ellen. Az újabb Szalavszky-érának emléket megörökítő trencsénmegyei választások ellen három helyen fognak peticionálni. Dr. Gyuriss Emil megtámadja báró Lévy Lajos csaczi, Szmercsányi György pedig gróf Pongrácz János vágbesztercei mandátumát, Smialovszky Valér petíciót nyújt be Kálmán Gusztáv zsolnai megválasztása ellen. — A zsolnai kerületben az adatgyűjtést Fekete Károly dr. és Szönyi Ferenc dr. budapesti ügyvédek most fejezték be a kerületben és ennek eredményeképpen számos abszolút érvénytelenségi okon kívül több relatív semmisségi okot állapítottak meg. Az érvénytelen szavazatok leszámítása után Smialovszky Valérnak több száz főnyi szótöbbsége lesz. A petíció a Kuria elé a legközelebbi napokban érkezik. A Smialovszky-párt Kálmán Gusztáv mandátumának megsemmisítését bizonyosra veszi.

A nagytapolcsányi áll. polg. iskola I-ső főosztályába a beiratások az eddigi szokástól eltérőleg nem a tanév elején, de július hó 1, 2 és 3-ik napjain eszközöltetnek. Az a körülmény tette szükségessé ezen intézkedést, hogy az iskola I. osztályának párhuzamosítása iránt a lépések megtétettek s ha netalán ez be is következne, arányos beosztást nyerhessenek ezen osztályok; nincs kizárva azonban a párhuzamosítás iránt tett lépések sikertelensége, s azért a nagytapolcsányi szülők már most gondoskodjanak gyermekeik beiratásáról, nehogy szeptemberben kizsorzuljanak.

A „Magyar nemzet szent Antal temploma“. Megemlékeztünk arról a mozgalomról, melyet Budapesten a „pádúai Szent Antaltól nevezett zuglói kápolnaegyesület“ indított a „Magyar nemzet szent Antal templomá“-nak Budapesten leendő felépítéséért.

Az egyesület, mely Vaszary Kólos bibornok, hercegprímás fővédőségével, Ember Károly lovag elnöksége alatt működik, már is szép eredményről számolhat be. Eddigi vagyona közel 100 ezer korona.

A folyamatban lévő országos gyűjtésben különösen a szegényebb néposztály mutatta meg áldozatkészségét. Egyes községek templomaiban az egész országban gyűjtést rendeznek e célra s mindenünnen özönlenek még ma is a hívek adományai. Községek, egyletek, hatóságok támogatják a magasztos vallásbuzgalmi és egyuttal nemzeti jellegű mozgalmat, mely így az egész magyar nemzet minden rétegére kiterjesztve, úgyszólván fillérenként, homokszemenként gyűjti össze a templom építéséhez szükséges összeget s így a magyar nép filléreiből felépítendő templom valóban a „Magyar nemzet szent Antal temploma“ lesz. De 3000-nél többre megy a 10 koronát meghaladó összeget adományozók száma is.

Különös figyelmet érdemelnek azonban az egyesület alapító tagjai, és a templom alapítói, akik 200—500 koronát, vagy sokan ennél is na-

gyobb összeget küldtek a templom alapjára. Ezeknek a jótévedőknek az egyesület művészi kivitelű — bekeretezésre is alkalmas — alapító oklevelét küld s nevüket mint a templom alapítóit az építendő templom fémlapokból való remek kivitelű „Örök könyv“-ébe véseti.

Az örökös tagok egyszersmindenkorra 10 koronát fizetnek, melyről díszes igazolványt kapnak, a rendes tagok pedig évi 1 koronával járulnak a magasztos célhoz. Így tehát bárki tehetsége szerint támogathatja a fenséges ügyet.

Igen nagy pártolásra talál az egyesületnek az a nemes hittársi buzgósága, hogy az egyesület tagjai imatestvérületként a hívekkel együtt a templom jótévedőinek szándékára hetenkint felajánlott szentmisében közösen imádkoznak. Ezért igen sokan fordulnak az egyesülethez segítő imát kérve. E kéréseket az egyesület irodája hetenkint kimutatásban összefoglalva a kápolnában kifüggeszti s a hívek külön imaiba is ajánlja, kifejezett kívánságra pedig külön szentmisét is szolgáltat.

Az egyesület egyébként minden legcsekélyebb adományról elismervényt küld, sőt az 5 koronát meghaladó adomány ellenében már kedves emléklappal is szolgál. Ezzel elejét akarja venni a visszaélésnek, melytől sajnos még ezt a fenséges ügyet sem kímélik meg. Szent Antal templomára való gyűjtésre ugyanis egyedül ez az egyesület nyert hatósági engedélyt, mely elszámolási kötelezettséggel működik, önzetlen világi egyének vezetése alatt. Nem tévesztendő tehát össze más hasonló gyűjtéssel, mely engedélyre nincs. Az egyesület ezért óva int mindenkit és különösen figyelmeztet a pontos címre: Pádúai Szent Antaltól nevezett Zuglói Kápolnaegyesület, Budapest-Zugló VII. Angol-utca 29. Ez különösen a pénzküldeményeknél fontos, mert a posta hiányos címzésnél igen gyakran a hasonló című, de üzleti jellegű vállalatoknak kézbesíti a küldeményt. Legélszerűbb azért egy levelező-lapon postai befizetésilapot kérni az egyesülettől.

Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét a valóban nemes ügybuzgalmi egyesület működésére.

Hangverseny. Fényesen sikerült hangversenyt rendezett szerdán este Póstyén fűrdő vig. bizottsága a gyógyteremben. Az estély fénypontját Ehrenbacher Benny württemberg kir. kamaranékesnő előadása képezte. A művész Brahms dalokat adott elő frenetikus hatással. A szép számban megjelent közönség a művésznőt minden darab végén percekig ünnepelte, végül pedig hatalmas virágcsokorokkal kedveskedett a ritka művezeterné. A zongorakísérletet Schweder k. a. látta el kifogástalanul, akinek szintén kijutott a közönség elismeréséből. Weltern k. a. a „Simon Judit“-ot adta elő német fordításban, szép eredménnyel. Sokat mulatott a közönség a „Fiharmónia“ humoros quartettjén, különösen az ötletes macskaszerezenádon. Úgyes volt Langer cello szólója akit zongorán Schipl k. a. kísért diszkrétén. Az élvezetes estélyt Ehrenbacher Benny és Grosskopf „Don Juan“-ból előadott kettese rekesztette be, melyet a közönség élénk tetszéssel fogadott.

Megsárgult kalászkok. Végre elérkeztünk ahhoz az időhöz, amely után minden gazda szíve vágyik: az aratás idejéhez. A kalásztenger sárga, a buza megérett, acélossá lett, minden szála lecsüngő fejjel várja, hogy az aratómunkás oda suhintson a tövéhez az éles kaszával. Daloló lányok gyűjtik kévékbe és keresztkekbe a learatott életet, az anyaföld termését, amelyből tényleg az élet fenntartója, a mindennapi táplálék kerül ki rövid idő múlva. Aratnak mindenhol szerze-széllel az országban és ha az eddigi hírek nem tuzottak, akkor azt az örvendetes hirt is világgá bocsáthatjuk, hogy az idén jó termésre, dús aratásra van kilátás mindenhol.

Az áldott anyaföld termő ereje párosulva a szorgos emberi munkával az idén tehát meghozta a maga gyümölcsét. De nagy szükségünk is volt rá. Magyarország életének jóformán minden gyökerszálat a szántóföld táplálja. Mozdogazdaságunk megingathatlan alapja a termő föld, a mezőgazdaságból el jóformán az iparunk és kereskedelmünk is, jó termés nélkül tehát nincs ebben az országban sem közigazdasági, sem társadalmi, sem pedig politikai élet. Jó termés nélkül nincs fogyasztás, fogyasztás nélkül nincs kereslet, nincs forgalom, egyszóval pang minden. A jó termés hiányát megerzi a kultúra is, a művészet is.

Ránk nézve tehát valóságos elétszükséglet, hogy jó termés legyen, gazdasági előrehaladásunk azután igazodik, hogy az aratók ajkán szomorú vagy vidám nóta fakad-e. Adjunk hátal az Égnek, hogy az idén annyi sok szomorúság után legalább az aratók ajkán nem fagy be a vidám nóta, ez annak a záloga lesz, hogy a sok szomorú dolgot összeroskadás nélkül ki fogjuk bírni és egy újabb

esztendő küzdelmeihez anélkül foghatunk hozzá, hogy a multból súlyos terheket kellene magunkkal cipelnünk.

Alapjában véve azonban a gazdának kellene legkevésbé örülnie a jó termésnek. Még eddig nem volt az a boldog esztendő, hogy a gazda zavartalanul élvezhette volna munkájának gyümölcsét. Hova-tovább megdönthetetlen igazsággá válik az a szomorú tapasztalat, hogy a termés csak arra való, legyen mivel kibírni a folyton szaporodó megpróbáltatásokat és folyton növekedő terheket. Ma ez, holnap ismét más baj szakad a nyakunkba, s valamenyi ránk szakadó bajnál rendesen a magyar gazdára apellálunk. Tíetek az ország, tíetek a föld, tíetek a földnek minden áldása, mutassátok meg tehát, hogy áldozatkészek vagytok. Ha jó a termés, áldozatok többet, ha pedig rossz a termés, akkor áldozatok sokat. És ha nincs semmi termés, akkor is áldozatok. A jó termés tehát nem jelent a magyar gazdára nézve egyebet, mint áldozatkészségének gyarapodását.

A parkünnep elhalasztva. A f. hó 29-re tervezett póstyéni parkünnep az idő rövidségére való tekintettel július 10-ére lett elhalasztva. Az ünnepet ugyanis oly nagyarányúnak és fényesnek tervezi a vigalmi bizottság, hogy az előkészületeket, valamint az ezzel kapcsolatos beszerezéseket, melyek többrendbeli utazásokat igényelnek, ily rövid idő alatt nem lehetett volna megejteni. Mint értesülünk, az ünnepély fénypontját Nero császár bevonulása fogja képezni korhű beállításban, Gladiátorokkal, arénával, cirkuszi s egyéb korszerű mutatványokkal. Az ünnepély részletes programját, melynek összeállításán Basch Árpád a jeles festőművész és a vigalmi bizottság agilis titkára Erdőssy Vilmos vállaltva dolgoznak, nem-sokára fogják közreadni.

A kedves férj. Kukla János napszámos ha felönt a garatra, igen kedves ember. Nejének azzal kedveskedik, hogy a keze ügyébe akadt fazekakat, tányérokat mind a hátába vágja. Folyó hó 19-én délben is egy ilyen házimulatság rendezéséhez látott. De az asszony valahogy kiszabadult a szobából és egyenesen a városházára szaladt rendőrökért. A rendőrök természetesen betiltották a mulatságot, mert Kukla nem váltotta meg az engedélyt a városházán. A szegény asszonyt a rendőrök mentették meg az utlegetől.

Jéghiány. A kormány az idei jéghiányt minden körülmények közt pótolni kívánja. Azért utasította városunk előljáráóságát is, hogy a szükségletet írja össze. Most a város felhívja mindazokat, akiknek bármily csekély mennyiségű jégre van állandóan szüksége, jelentkezzenek a vházán.

A nagybélci gazdakör felavatása. A gazdasági ismereteknek a nép közt való terjesztésére újabb és újabb gazdakörök alakulnak, a melyek száma eddig hazánkban a 600-at meghaladja. Megyénkben is már több ilyen kör van. Legújabbán Nagybelicén is megalakult a gazdakör és jun. 26-án a vármegye, a magyar gazdák szövetsége, nyitramegyei gazdasági egyesület és sok kisgazda közbejöttével ünnepélyesen lesz felavatva.

A gazdakör 1909. máj. 23-án alakult meg és alapszabályait a földmívelési miniszterium 47648/909. sz. alatt jul. 13-án hagyta jóvá. Címe: „Nyitramegyei gazdasági egyesület nagybélci gazdaköre“. A gazdakör célja: a haza földje és a földmívelés iránti szeretet fejlesztése; az ősi földhöz való ragaszkodás fokozása; a falusi élet, a falusi otthon megkedveltetése; a föld és a gazdálkodás jövedelmének gyarapítása minden néven nevezendő politika teljes kizárásával. Az alapszabályok 4. §-ának k) pontja értelmében a körből minden nemzeti és szociáldemokrata irányú és sőt-termék vagy előadás mindenkorra ki van zárva. A gazdakör eddig saját otthona hiányában össze-jövedeleit a helybeli iskolában tartotta. Most azonban székháza felépülvén, összejöveteleit ezentúl az új otthonban fogja megtartani. Az új ház felszereléssel együtt 15,000 koronába kerül. Elhelyezést talál benne a gazdakör (tagjaiak száma 136); a hitelszövetkezet, az ifjusági egyesület és a házi ipart meghonosító teli tanfolyamok. A gazdakör már eddig is hézagpótlónak bizonyult. A kebelében megalakult hitelszövetkezet nagy áldás a népre; üzletrészeit pontosan fizeti, megtakarított filléreit abban már eddig is nem várt arányban helyezte el. A szövetkezet viszont azon tagjai adósságát, a kik eddig másutt magas kamatot fizettek, konvertálja, hogy így anyagi sorsukon segítsen.

A kosárfonó tanfolyamhoz szükséges fűzavessző előállítására céljából ez évben tavasszal egy 1600 □-ól nagyságú fűzfatelepet létesített 50,000 nemes fűzfa dugvánnyal, a mely igen szépen fejlődik. — Dec. 8-án tagjainak a műtrágyákról elő-

adást rendezett, a melynek eredménye, hogy Nagybelic, és vidékén 550 kigazda 735 mmáza mûtrágyát rendelt kísérletezésre. A gazdakör gondoskodott róla, hogy a kísérletezés helyes irányban történjék, hogy így népünk felismerve a természet fokozó mûtrágya hasznos voltát, azt jövõben még nagyobb arányban igénybe vegye. — Dec. 15-én a gazdakör felszólítására selyemtenyésztést ismertető elõadás volt, a melynek következtében most számosan selyemhernyókat tenyésztettek és több száz kor. jövedelemre szert tesznek. — A gazdakör 12 kor. tagdíjjal a magyar gazdák szövetségébe lépett be. A gazdakör székháza a földmívelési miniszteriumnak bemutatott tervrajz és költségvetés szerint épült. Van benne 5 helyiség. Egy nagy terem szolgál a gazdakör, egy kisebb az ifjúsági kör és még egy kisebb a hitelszövetkezet számára. A bekerített tágas udvarban van tekepálya, a hol nyáron át a kör tagjai a pap, a jegyzõ és a tanítók jelenlétében nemesen szórakoznak. Vasár- és ünnepnapokon a gazdakör helyiségei és udvara az egész falu lakosságának találkozási helye. *Tudósító.*

„Liberális érzelmû papok.“ A V. L.-ban olvassuk, hogy a bántepliczi választókerület küldöttsége folyó hó 8-án adta át a kerület megválasztott képviselõjének Erdély Sándornak a mandátumot. Ebbõl kifolyólag írja a nevezett lap — „Erdély a trencsénmegyei közigazgatás tisztaságát (!) említve és a néppárt büneit ostromozva szívesen üdvözölte a liberális érzelmû Turcsin és Diera plebánosokat.“

A kit a lelkiismerete meg nem ostromoz azért, hogy egy ilyen politikai ledérségnél jelen van, az valóban megérdemli, hogy õt Erdély Sándor, a trencsénmegyei közigazgatás tisztaságáról szóló dicseretekkel kapcsolatosan üdvözölje. Egy ilyen üdvözlésnek az értéke épp annyi, mint a mennyi az igazsága a trencsénmegyei közigazgatás tisztaságáról mondott beszédnek.

A magyar Karlsbad. Hazánkban egyetlen olyan gyógyfürdõ van, a mely gyógyhatás tekintetében vetekedik a világhírû Karlsbaddal. Ez a fürdõ a kies fekvésû, festõi szépségû *Korytnicza*, mely õzondús levegõjével, kitünõ hatású gyógyvizeivel, magaslati fekvésével, modernül berendezett vizgyógyintézetével az egyetlen hely, a mely gyomor-, bél- és májbajokban szenvedõkre föltétlen gyógyító hatással bír. Az idei szezon máris nagyszámú vendégeinek gyönyörû verõfényes nyári napok kedveznek, úgy hogy míg az ország minden vidékerõl esõt jelentenek, addig Korytnicza teljesen csapadékmentes. Tehát nemcsak a betegek, hanem az üdülést és pihenést keresõk is megtalálják itt, az évszázados fenyevesek között azt, a mi után vágnak. A közönség egészsége fölött, dr. Ormay József kir. tanácsos vezetésével három kiváló orvos őrökdi; a lakáskérdés a a legkényelmesebb, a mennyiben 15 pompásan berendezett szálló és villaépületben szállásolja el vendégeit az igazgatóság; az élelmezésrõl több kitünõen vezetett vendéglõ gondoskodik, úgy hogy mindenki, vagyoni viszonyaihoz, tehetségéhez mérten, oszthatja be gyógykezelési idõtartamának költségeit.

Országos atletikai és torna verseny. Az „Érsekújvári Sport Egyesület“ 1910. június 29-én táncmulatsággal egybekötött országos atletikai és tornaversenyt rendez. Az egyesület új sporttelepén (Kandi) tartandó verseny kezdõdik d. u. 2 órakor. A táncmulatság a berekben lesz; kezdete este 8 órakor. Belépõjegyek: A versenyre és táncmulatságra szóló személyijegy ára 2 kor., családijegy 5 kor. Csak a versenyre szóló belépõjegy ára 1 korona. Tanulók a személyjegyekért fél árat fizetnek.

Falopás. Ádám Dezsõ gyógyszerész a református templom építkezésénél napról-napra tapasztalta, hogy fogy az egyházközség fája, deszkája. Gyanuja Paulovics Mihály tormosi lakosra esett, ki az építkezésnél volt alkalmazva. Gyanuját a rendõrséggel is közölte, minek következménye házkutatás lett. A rendõrök Aitner Ferenc tormosi bíró megbízásából f. hó 20-án meg is jelentek Paulovics lakásán és a tárgyakat tényleg annak udvarában találtak. A 13 darab deszkát és 3 db. tölgyfát a hatóság lefoglaltatta.

Segédjegyzõk és községi alkalmazottak országos gyûlése. A „Segédjegyzõk és Községi Alkalmazottak Országos Egyesülete“ július hó 11-én d. e. 10 órakor tartja Budapesten, a fõvárosi vígadó nagytermében elsõ rendes országos közgyûlést. Ez alkalomból adja át az egyesület vezetõsége egy 1500 tagu küldöttség kíséretében emlékiratát gróf Khuen-Hederváry Karoly miniszterelnöknek, Hieronymi Károly ke-

reskedelemügyi miniszternek, Jakabffy Imre belügyi államtitkárnak és gróf Tisza Istvánnak, mint a segédjegyzõ kar régi jóakarójának. Az országos gyûlés alkalmából az „Amerikai Park“-ban 1500 teritékû társasvacsera lesz és a gyûlés résztvevõi tiszteletére az igazgatóság a „Varieté“-ben és a „Casino de Paris“-ban diszeldadást, fényes tüzijátot és tombolát rendez. Jelentkezni folyó hó 28-ig az egyesület hivatalos lapjának, a „Közigazgatási Közlöny“-nek szerkesztõségénél (Budapest, VII., Wesselényi-utca 32.) lehet, a hol a lap szerkesztõje mindennemû felvilágosítással szívesen szolgál.

Buziás-fürdõ a „Magyar Nauheim“ elnevezést teljes joggal megérdemli, mert dacára annak, hogy hazánk ezen legkiecsesebb fekvésû gyógyfürdõben a szivbetegek kezelése és gyógyítása még csak 12 év óta folyik, már is sok száz gyógyult áldja Buziás-fürdõ páratlan hatású gyógyforrásait. Buziás-fürdõ, mint elsõrangú szivbaj elleni gyógyfürdõ, immár az egész világon el van ismervé és ezért látogatottsága évrõl-évre nõttönõ, annál is inkább, mivel Buziás-fürdõ tulajdonosa, Muschong I. páratlan áldozatkészséggel és fáradhatlan szolgálommal mûködik azon, hogy Buziás-fürdõt, mely a betegeknek a legnagyobb kényelmet és szórakozást nyújtja, mérsékelt árak mellett, a continens legelső gyógyfürdõk sorába emelje és világhírűvé tegye.

Pöstyén-fürdõbõl. A folyó hó 29-én tartandó parkünnephez az elõkészületek már javában folynak. A nagybizottság a napokban alakult meg s nyomban hozzálátott a fényesnek és nagyarányúnak ígérkezõ ünnepély részletes programjának kidolgozásához.

A fürdõvendégek száma 1910. június 11-ig 4587.

Gyógyszertár Nyitrarudnón. Lassu Nándor okl. gyógyszerész egy Nyitrarudnón felállítandó személyjõgû gyógyszertárnak az engedélyezése iránt folyamodott. Miután a község igen kedvezõ véleményt adott Lassu Nándor személyérõl és õt kinevezésre ajánlotta, semmi kétség, hogy a kérvényezõ megkapja az engedélyt s ezzel a rudnói völgynek egyik régi óhaja fog megvalósulni.

Ujtások Trencsénepliczen. Noorden tanár a tavasszal Trencséneplicz új tulajdonosainak meghívására meglátogatta a fürdõhelyet s ennek fölszerelésérõl dicserõleg nyilatkozott. Szükségesnek tartotta azonban, hogy a fürdõtelepen egy orvosi ellenõrzés alatt álló *dietaetikus konyhát* szervezzenek. Noorden tanár ezen szakvéleményét megszívlelték s már e héten megnyitották a dietaetikus konyhát, melynek elõnyeit a müvelt nagyközönség elõtt nem kell méltatni. Itt említjük meg, hogy a tervbe vett nagyobb szabású sporttelepbõl az idén Lovas vívótanári adatai alapján négy nagyobb *tennis pályát* építenek. Azonkívül a park legpompásabb helyén gyönyörû *gyermek-sport* teret létesítettek s a gyermekek felügyeletére egy okleveles tanítónõt szerzõdtettek. A fürdõvendégek száma 1700, tavaly ilyenkor 800 volt.

Óvoda Nyitrarudnón. A rudnói völgy legnagyobb községének az a határozata, hogy Nyitrarudnón óvoda létesíttessék, nem sokára testet ölt, amennyiben az óvoda építése a *Sporzon* Ernõ földbirtokos által adományozott telken már megkezdõdött és f. é. október hó 1-én át fog adadni rendeltetésének.

Szívesen jegyezzük fel, hogy Sporzon Ernõ dicseretes áldozatkészséggel közremûködött az óvoda létesítéséhez. Nyitravarmegyében alig van valaki, a kiben olyan elõre haladott korban annyi cselekvési energia volna, mint Sporzon Ernõben. Baj azonban, hogy még mindig nem hagy békét a politikának, a hol pedig nem teremnek számára babérok. Mi jó származott abból, hogy a privigyei kerületben a munkapárt elnökségét vállalta el? Most mindazok az atrocitások, melyek ott történtek, legalább részben és indirecte az õ lelkét is nyomják. Pedig tapasztalhatta volna, hogy a munkapárt õt csak cégernek akarja felhasználni.

Szentelje Sporzon Ernõ az õ, még mindig fiatalos energiáját a népjõleti tevékenységnek és akkor nem lesz kénytelen lépten-nyomon tapasztalni, hogy õ egy elejtett ember, egy lejárt óra, melyet senki sem akar már felhúzni, ellenkezõleg tapasztalni fogja, hogy felkarolja õt a társadalom becslése s a kit az felkarol, azt le nem járhatja sem a kor, sem a viszonyok változása.

Az aratók szalonja. Egyes urasághoz a munkások nemcsak napszámra, de kosztra is szerzõdnek aratás idején. Az uraság rendszeren ki is utalványozza nekik a kijáró adagot, de míg az a szegény munkás kezébe eljut, nagyon meg-

csappan. F. hó 20-án a nyitrai városházán is bebizonyította ezt Pegyás Pál lehenyusztai arató, a ki egy szalonna darabot jött lemérteni a városi mérlegben, 2 kiló szalonna jár ki neki és társainak fejenkint. Mivel kicsinek találja az adagot, kételyei vannak aziránt, hogy a szalonna darab tényleg két kilós lenne. Egy rendõr-tizedes le is mérte nyomban az adagot és kitünt, hogy 1/2 kiló hiányzik a 2 kilóból. A szegény Pegyás Pál most irással a kezében az uraságnál fog panaszt emelni a munkafelügyelõ sáfarkodása ellen.

Lezuhant a pincébe. A napokban egy nagyobb mulató társaság jött le Zoborról a Pitzer-féle kávéháza. A társaság egyik tagja Egger Jánosné az udvarra ment és a sötétben a pincébe tévedt. Amint az elsõ lépcsõre lépett, elvesztette az egyensúlyt és a temérdek lépcsõn a mélységbe gurult. A szerencsétlenül járt asszony súlyos sérüléseket szenvedett. Ápolás végett még az éjjel a kórházba szállították.

Vasárnapi munkaszünet be nem tartása miatt feljelentették a rendõrök Weisz Lipót és Herzog Bernát bottyán-utcai kereskedõket felettes hatóságuknál. Csak nem akarnak egyes zsidó kereskedõk a pontos zárásra rászokni.

Jégverés. A folyó hó 18-án Nyitrán átvonuló nagy zivatar jégesõt zúdított a nyitravideki határokra és nagy kárt okozott fõkép Berencs község határában, a hol a szépek mutatkozó termés legnagyobb részét teljesen tönkretette. Jelentékeny a kár még Komjáthon, ellenben Czetény és Nagyfalu határait a jégvihar már kevésbé súlyosan érintette. — Berencsen katasztrófászerű a csapás, mert a községbeliek bizva abban, hogy határukat ember emlékezett óta nem érte jégverés, nem biztosították a termést.

Templomi lopás. A pöstyéni fürdõparkban levõ kápolna perzselyét f. hó 18-ára virradó éjjel ismeretlen tettesek feltörték és abból mintegy 300 koronát loptak ki. Valószínű a feltevés, hogy a betöréses lopást ugyanaz a banda követte el, mely néhány héttel ezelõtt Galgócz és Nyitra vidékén garázdalkodott, s ott ugyancsak több helyen templomi betörést és perzsely-kifosztást követett el.

Vizbe dobta gyermekét. A mult héten megemlékeztünk róla, hogy a nyitrai szigeti folyófürdõ közelében egy fiuccsesemõ hulláját fogtak ki a Nyitra folyóból. A rendõrség az anya után kutatott. Végre Baranyovics Gyula rendõrtizedes megtudta, hogy a gyermek-gyilkos anyja nem más, mint Kuchta Julia 38 éves Reményutcai lakosnõ. A gyanúsított tettét a rendõrök elõtt bevallotta, de a kapitány elõtt mindent tagadott. Vizsgálat céljából az asszony a nyitrai kórházba került, honnan pénteken délelõtt kísérték át az ügyészséghez.

Tûz. Kedden délelõtt Nadlány községben ismeretlen okból tûz támadt, melynek négy ház és számos melléképület esett áldozatul.

Megrongált utak. A f. hó 17-ikén lezudult óriási zápor következtében az összes zabori utak megrongálódtak. Az aradat a szõlõk kerítésait sem kímélte meg, hanem magával sodorta messzire. Több helyre egész halom követ hengergetett, másutt meg mélyen kimosta az utakat. Számátalan hajlékba és pincébe is behatolt a víz, úgy hogy a hordók több helyütt víz alatt állanak.

Letartóztatás. A budapesti m. kir. államrendõrség a napokban letartóztatta Racskovics Aladár nyitrai születésû 22 éves mázoló segédet lopás büntette miatt.

Váratlan hazatérés. Szivák Franciska gyár-utcai lakosnõ már régóta betegeskedett. Állapota egyre rosszabbodott. Végre eltökélte magában, hogy felvéteti magát a kórházba. Holmiját és lakása kulcsát Gyepes Jánosnéra bízta. Idõközben Gyepesné pénzavarba jöhetett, mert az asszony holmiját és aranygyûrjét a zálogházba vitte. A beteg asszony állapota a napokban annyira helyreállt, hogy gyógyultan hazabocsátották a kórházból. Otthon nem éppen a legkellemebb meglepetés várta. Téli kendõje, szoknyája, aranygyûrje körülbelül 40 korona értékben eltűnt. Gyepesné ellen feljelentéssel élt a városházán, mert õ rá bízta a lakás kulcsát, õ felelõs az eltűnt tárgyakért. A rendõrök elõtt azt állította a gyanúsított asszony, hogy a tárgyakat Kohn zálogházában zálogosította el 10 koronáért Szivák Franciska megbízásából. Sõt még 1 koronát is adott neki fáradozásáért. Szivák Franciska pedig kijelentette, hogy az asszony állításából egy szó sem igaz. Most a bíróság dolga lesz a valót kideríteni.

Baromfi kereskedők a nyitrai piacon. Nyitra környékén annyira elszaporodtak a baromfi vigécek, hogy már magába a városba is ellátogatnak. Így tett f. hó 21-én Konvicska Ferenc nagykeri baromfielárusító is. Reggel 7 óra tájban már 18 pár csirkét és 6 darab kacsát vásárolt össze a falusi asszonyoktól. A rendőrbiztos ugyan megakadályozta a falusi alkuszt a további bevásárlásban, de az később táviratilag igazolta azt, hogy a baromfit Pongrácz N. dunaszerdahelyi tanár részére veszi. Erre persze újra szabad lett a vásárlás a derék atyafi a legszebb baromfit kapta el a városi polgárok orra elől. Mit ér az, hogy Nyitrán a kofáknak nem szabad reggel 8 óra előtt bevásárolniuk, ha az idegen alkuszok már kora hajnalban garázdálkodhatnak a nyitrai piacon? Erre nincsen szabályrendelet.

Saját termésű Csopakon (Balatonfüred mellett) termelt, tisztán kezelt boraimat hektoliterenként eladom.

2 éves bor hektóját 40 koronáért
3 " " " 60 "

A vétel a vevő saját hordójában értendő, mely vasuton üresen feladva **Móricz Geodeon Csopak** — vasuti állomás: **Balatonfüred** címre küldendő.

Bormintával, esetleg bővebb felvilágosítással szolgál **Velcsey Gábor Nyitra, Bottyán-utca 2. sz.**

76. 1-3

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDIT-GYÓGYIT. * ÜDIT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.
ORVOSILAG AJÁNLVA.
FŐLERAKAT **EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA**
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKÁN.
56. 8-0.

Ezennel van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, hogy az eddig ideiglenesen Káptalan-utca 7. szám alatt vezetett

férfi-szabó üzletemet

Erzsébet-út 3. sz. alatt a kor igényeinek megfelelően újra megnyitottam. Egyben értesitem, hogy a legújabb tavaszi és nyári **angol szövetekből** nagy raktárt tartok.

Magamat szives pártfogásába ajánlva, maradtam Nyitra, 1910. május hó kiváló tisztelettel **Stift Gyula, szabó.**
69. 4-8.

Póru járjt fiú. Mokrás István 10 éves fiú f. hó 23-án reggel madarászni ment a nyitrai szigetbe. A fürdő melletti nagy fán egy madárfészket pillantott meg és uccu neki felmászott a fára. Mikor már-már a célnál volt, az ág letörött alatta és a fiú lezuhant a földre. Bal karján csonttörést szenvedett. A hatóság emberei a nyitrai kórházba szállították a póru járjt madarászt.

Vigyázatlan munkás. A Bottyán-utcában épülő új háznál dolgozó Duchony nap-szamosnak f. hó 20-án az a furcsa ötlete támadt, hogy nem kézből, hanem szalmakalapban fogja a téglát az emeleten dolgozó kőműveseknek felhordani. Véletlenül azonban kiszakadt a kalap feneke és a téglát a maltert hordó Majsztriknéra esett. Az asszony jobb lábán jelentékeny sérüléseket szenvedett.

„BUZIÁSI PHÖNIX“ az egyedüli bakteriummentes természetes ásványviz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legki-tűnőbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvizként ajánlatik. „Buziási Phönix“ a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Milyen ásványvizet igyunk? A magyar természetes ásványvizek között jelentékeny helyet foglal el gyógyi gyógy- és borviz. Ezen nagyon értékes alkalikus sulfátos víz kitűnő hatása: emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorégés és elhízottságnál, első sorban azonban bélrenyheségnél, mint kiváló Garminativum szerepel. A benne előforduló alkáliák nyálkaoldóként hatnak a légzőszervek hurutjainál és a dus lithium tartalom vese-, hólyag- és bélbajoknál van igen jó hatása. Dr. Tognio L. tanár ur véleménye szerint a „Gyógyi“ kénes savanyúvíz ugyan szagánál valamint ízénél fogva a *Parádi Csevice*-vel csodálatosan azonos. Kitűnő és biztos óvszer járványok idején. Kapható *Deutsch Gyulánál Nyitra*. Vidéki megrendelések: Kutkezelőség, Gyúgyre (Hont m.) intézendő. 62. 5-20.

BETÖRÉSES LOPÁS elleni biztosítások igen előnyös módon és olcsó díjakkal köthetők az „Első magyar általános biztosító társaság“ nyitrai főügynökségénél: **Roth Testvérek Városház épületben lévő hivatalos helyiségében.**
77 1-1

Telefon szám: 146.

TELEFON

Póór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
Galgócon, Erzsébet-u. 7.

A közönség kényelmére
Üzletembe bevezetttem a telefont is; úgy hogy az egész megye bármely részéről jövő telefon megrendeléseket is a leggyorsabban teljesíthetem.
Nyitrai telefon szám 146.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajjas és dessert sütemények, friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.
Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállíttatnak.
171. 29-52.

Kitüntetve az „ORSZÁGOS IPAREGYESÜLET“ nagy ezüst érmével és dicséző oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM.

A n. é. közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. — Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 koronától 18 koronáig
női divat cipőket 12 koronától 18 koronáig

szállíthatok. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Sulgán Andás,
divat cipész és borkereskedő.
Telefon szám: 144. 184 16-0.

KRAMMER ADOLF ÉS FIAI CÉG
HID-UTCA 16. SZ. NYITRÁN TÓTH VILMOS-U. 39

Ajánlja legjobb minőségű

hordó- és palacksőreit
valamint dúsan felszerelt

épület-, tűzifa- és kőszén-raktárát.
182. 16-26.

Eladó házak és háztelkek!

A rét-utcai telken két és három szobás új házak, valamint üres telkek szabad kézből eladók. — Bővebbet: **Csernyák József**, háztulajdonosnál Nyitrán, Rét-utca 13-ik szám alatt.

HROMY ANTAL

okl. kőmives-mester
és építési vállalkozó
NYITRÁN, III., UJ-UTCA.

Elvállal minden az építészeti és kőmives-szakmába vágó kisebb és nagyobb munkát úgy helyben mint vidéken; hidak építését a legújabb módszer szerint; beton és vasbeton-munkát és hidakat.

Költségvetéssel és tervekkel készséggel szolgálhat.

6. 24-24.

Óvakodjunk a molyoktól!

55. 8-10.

Vigyünk szörme ruháinkat a nyári idényre gondozás végett Kenczler Lipót szücszmester céghez, Nyitrán, Erzsébet-út. Minden ruha tűz ellen biztosítva!

Figyelem! Figyelem!

Megérkeztek:
Friss töltésű összes bel- és külföldi ásványvizek.

Szöllőkötöző fonál sodrott, Raffianál erősebb és tartósabb. Raffia legelsőrendű szép fonatokban.

Kékkő (Rézgálic)
peronoszpóra ellen való védekezésre legbiztosabb szer. — Fölülmulja a mindenféle ajánlott porokat.

PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos **NYITRÁN.**

128. 38-52.

Gróf Esterházy Ferencz pezsgőgyára Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmos (édeses) | **jegyű pezsgőit,**
Áldomás (savanykás)
Billikom (száraz) 89. 16-26.

melyeket kizárólag az uradalom somlói, neszmélyi, devecseri, baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia módon készített és kiválóan jók.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.
Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

Akinek fájós lába van és mégis kényelmes, jó és szép formájú divatos cipőt

akar viselni, az forduljon

Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést. 45. 13-26.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek. Különféle **cipő-krémek** állandóan raktáron tartatnak. **Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárík István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyancsak tyúkszemvágást jutányos áron. 129. 39-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Hajfestékek mindenféle színben állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvételnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szörmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimádákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 24-52.